

TALVISOTA KUHMOSSA

3.KKK/JR 65 SOTAPÄIVÄKIRJA KUHMON RINTAMALTA

Alkuperäisestä sotapäiväkirjasta luettavaan muotoon muokannut

Matti Halonen 2015

P 3633**3.KKK/JR 65****SOTAPÄIVÄKIRJA****24.1.1940 – 20.3.1940**

3.KKK./JR 65 koottiin Mikkelissä Joulukuussa 1939. 15.12.1939 komppania siirtyi Ouluun jossa komppania täydennettiin Savon, Oulun, Pohjois-Hämeen, Satakunnan ja Seinäjoen sotilaspiirien miehillä. Sotakelpoiseksi täydennetty komppania liitettiin osaksi JR 65:n kolmatta pataljoonan jonka mukana komppania siirrettiin 25.12.1939 Suomussalmelle ja josta edelleen voittoisten taistelujen jälkeen komppania siirrettiin 24.1.1940 Kuhmon rintamalle. Kolmatta pataljoonaa, johon komppania kuului, sitä komensi kapteeni Flink. Komppanian päälliköksi määrättiin vänrikki Alpo Paalanen. Siirtymiskäskyn komppania sai Suomussalmen Raatteen tiellä.

24.1.1940		Sää oli kylmä, mutta oli pilvistymässä.
	01.35	Komppanian päällikkö sai pataljoonan komentajalta käskyn, jonka mukaan komppanian kuormaston on oltava lähtövalmiina klo 03.00.
	03.15	Kello 03.15 aamuyöllä pataljoonan kuormasto lähti matkalle ja myös meidän kuormastomme yhtyi siihen.
	10.00	Niputettiin sukset kuljetusta varten.
	12.00	Saatiin määräys, että komppanian on oltava lähtövalmiina huoltoportaan edustalla klo 15.00. Suoritettiin valmisteluja matkalle lähtöä varten.
	15.00	Siirryttiin kimpsuinemme ja kampsuinemme huoltoportaan luokse, missä saimme odottaa kuljetusta tuntikaupalla.
	17.00	Kuljetusautot (Kuorma-autot) saapuivat. Varusteet, sukset, kiväärit, konekiväärit, pakkauksen ynnä muu materiaali lastattiin toisiin ja miehistö toisiin autoihin.
	17.30	Lähdettiin sitten pitkänä autokaravaanina ajelemaan Kuhmoa kohti. Matkalla pysähdyttiin Hyrynsalmen kirkonkylässä puoleksi tunniksi.
25.1.1940	02.10	Saavuttiin Kuhmon kirkonkylään, jossa purettiin varusteet autokuormista. Maajoitumme loppuyöksi eri taloihin. Kylä näytti kokonaan hylätyltä ja joka talossa huoneet olivat kylmillään. Saatuaamme niihin vähän lämmintä, söimme kuivaa muonaa, keitimme teetä ja kahvia, yritettiinpä hieman nukahtakin. Siirtomatka tähän saakka oli onnistunut hyvin. Mitään ilmavaaraa pimeään ja lumisateen, jotka koko matkan ajan vallitsivat, takia tietenkään ei ollut. Ja kun ilmakein yön kuluessa oli lauhtunut, niin ketään ei ollut matkalla liiaksi palellut.

- 06.00 Toimitettiin pataljoonassa hälytys marssia varten.
- 06.30 Komppaniamme oli suksilla lähtövalmiina. 7.K ja 8.K lähtivät edelle. Meidän komppaniamme lähti klo 07.30. Konekiväärit vedettiin ahkioissa, koska hevoset eivät vielä olleet saapuneet. Muuten hiihtokeli oli melko hyvä. Mukana olleet telttakankaat, kamiinat, patruuna, täytyi myös vetää konekivääri ahkioissa ja lisäsivät siten painollaan kuormaa. Vetomiehiä oli vaihdettava vähän väliä. Matka sujui kaikesta huolimatta suotuisasti, vaikkakin hitaasti. Aliupseerit myös osallistuivat vuorollaan ahkioitten vetoon. Yhteensä siis koko komppaniamme miehistö ja aliupseeristo suoritti marssin raskaat tehtävät reippaasti ja nurkumatta.
- 13.00 Haverilaan, joka olikin sen päivän tavoitteena, saavuttiin klo 13.00. Täällä majoituttiin kylän eri taloihin sisämajoitukseen. Osa komppaniastamme sai lämmittää ja puhdistaa useat eri huoneet, ennen kuin sai jäädä niihin asumaan, koska pataljoonan eräät jalkaväkikomppaniat pitivät etuoikeutenaan vallata upseeristonsa tukemana parhaat huoneet omaan käyttöönsä, seikka joka herätti paljon pahaa verta komppaniamme keskuudessa. Eikä ihmeekään, sillä olihan komppaniamme joutunut suorittamaan päivän raskaimman marssin. Varsinkin komppaniamme III joukkue sai majoitusasiassa kokea orvon osan. Joutuihan se myöhään illalla muuttamaan valmiiksi lämmittämästään huoneesta Kunnalliskodin karjarakennuksen yläkerrasta sellaiseen taloon, jonka huoneistossa ei ollut yhtään kunnollista lämmitettävää uunia. Joukkue saikin niin ollen viettää melko kylmän yön, kärsivät sen kuitenkin miehuullisesti. Komppania pääsi nukkumaan vasta klo 22.00. Sotamies T Vilpponen sairastui ja lähti sairaalaan.
- 26.1.1940 Lepäiltiin Haverilassa. Sää oli pakastuva ja kirkastuva. Vihollisen lentokoneet eivät kuitenkaan häirinneet.
- 14.30 Vänrikki Norri lähti kahden miehen kanssa pataljoonan kuormastoa vastaan Kuhmon kirkonkylään, jonne sen oli määrä saapua.
- 24.00 Komppanian vääpeli, kersantti Hyvärinen, lähti kolmen miehen kanssa majoitustiedusteluun Jyrkän tien risteykseen. Samalla saatiin tietää, että komppaniamme siirtyy samana yönä mainittuun paikkaan.
- 27.1.1940 02.10 Komppania lähti liikkeelle yhdessä pataljoonan toisten komppanioiden kanssa, tavoitteena edellä mainittu Jyrkänkosken tien risteys, Nurmeksen maantien varressa. Kuljettiin jalkaväen edellisen iltana 9.K:sta asetetun latupartion hiihtämiä latuja parijonossa suoraan poikki järvien ja metsien. Välillä pidettiin lukuisia taukoja joiden syitä ei tiedetty. Loppumatka jouduttiin näin ollen hiihtämään tavallista lujemmin, joka muodostui vanhemmille miehille ja tottumattomille hiihtäjille kohtalaisen raskaaksi. Komppaniamme selviytyi kuitenkin verrattain hyvin, olihan konekiväärit ja muut painavimmat varusteet voitu jättää auto-, ja hevoskuormiin. Sää oli selkä ja yö kuutamoinen. Pakkasta oli melko runsaasti, lähes neljäkymmentä astetta.
- 07.07 Saavuttiin perille Jyrkän tienhaaraan.
- 07.30 II joukkue ja III joukkueen ensimmäinen ja toinen kivääri saivat käskyn mennä varmistusasemiin erään salmen rannalle, noin yhden kilometrin päähän eteen, Nurmeksen tien suunnassa.

- 07.30 Komppaniamme upseerit, sekä puolijoukkueiden johtajat lähtivät perehtymään etumaastoon komppaniallemme määrätuille asemapaikoille.
- 10.30 Saapui komppaniamme kuormasto pitkältä marssiltaan Suomussalmen Liko-harjusta. Osa siitä oli käynyt noutamassa komppanian konekiväärit ja muut varusteet Haverilasta.
- 10.40 II joukkue, sekä III:n joukkueen ensimmäinen ja toinen kivääri, menivät niille määrätuille paikoille varmistusasemiin.
Hevoset, kuormasto ja kenttäkeittiö siirrettiin Jyrkän tienristeyksestä noin viisi kilometriä Kuhmon kirkonkylälle päin.
- 19.20 Komppanian päällikkö sai käskyn, jonka mukaa kuusi konekivääriä hevosineen on vietävä aseisiin: III joukkueen kolmas ja neljäs kivääri sekä I joukkueen kivääri salmen rannalle ja puron varrelle, noin 1-1,5 km eteenpäin Nurmeksen tien suunnalle. I joukkueen toiset kiväärin lähtevät Liimatanvaaraan kahdeksannen komppanian mukana. Joukkueenjohtajat ja puolijoukkueiden johtajat seuraavat joukkueitaan.
- 28.1.1940 Komppanian konekiväärijoukkueet ovat varmistusasemissa Nurmeksen tien suunnalla, Liimatanvaarassa ja Ojalassa ynnä muissa maahan kaivetuissa asemissa ja vuorottelevat konekivääripesäkkeissä ja korsujen edustoilla. Komentoryhmä ja toimitusjoukkue olivat edelleen majoitettuina Jyrkän tien risteyksessä ja kaivoivat telttansa jonkin verran maahan, noin puolenmetrin syvyyteen.
Vihollisen ilmoitointi oli hyvin vilkasta ja tekivät hyökkäyksiä etenkin Kuhmo kasarmia ja Kuhmon kirkonkylää vastaan. Kuhmon kirkonkylässä paloi useita rakennuksia.
Vallitsi kova pakkanen ja sää oli selkeä.
- 29.1.1940 Komppania oli sijoitettuna samoin kuin edellisenäkin päivänä. Vihollisen ilmoitointi oli tänäänkin varsin vilkasta.
- 09.00 Aloitti läheisyyteemme sijoittunut tykistö toimintansa ja ampumalla useita kymmeniä laukauksia ”ryssien” asemia ja korsuja vastaan Kankivaaran ja Rastin suunnalle.
- 22.30 II joukkue sai käskyn lähteä alistettuna 9.K:lle, Raievaaraan, noin 40 km Kuhmon kirkonkylästä Löytövaaran suuntaan, siellä lähemmin ilmoitettavia taistelutehtäviä varten.
- 30.1.1940 01.15 II joukkue lähti autoissa seuraten 9.K:ta Raievaaraan. Toiset konekiväärijoukkueet (I ja II) jäivät edelleen varmistusasemiin entisille asemapaikoilleen.
- 12.00 ”Ryssän” kolmenmiehen partio hiipi aivan lähelle I joukkueen ensimmäisen puolijoukkueen majoituspaikkaa Ojalassa. Kun vartiomies huomasi partion ja hälyytti teltassa olleet miehet ulos ja nämä lähtivät juosten lähestymään paikkaa, mihin partio oli kätkeytynyt, niin ”ryssät” avasivat kiivaan kivääri-, ja pikakiväärin miehiämme vastaan. Tällöin tietä juossut sotamies Frans Laukka haavoittui kuolettavasti päähän. Samoin tietä juossut Mikko Hämäläinen haavoittui lievemmin poskeen. Toiset, jotka kääntyivät tien sivuun, voivat levittäytyä suojassa ketjuun, jolloin ”ryssät” luikkivat kätköstään pakoon. Paikalle jäivät vain ”iivanoiden” eväät.

- 31.1.1940 Komppaniamme I ja III joukkue olivat edelleen varmistuslinjoilla asemissa, entisillä paikoillaan. II joukkue meni aseisiin Löytövaaraan, missä muutamia päiviä aikaisemmin oli katkaistu ”ryssien” yhteydet Riihivaarasta ja rajan takaa, Losoon Saunajärvelle, Rastiin ja Kankivaaraan sekä muihin paikkoihin minne he olivat edenneet jo viime vuoden joulukuussa. Lähipäivinä sen jälkeen joukkue joutui ankariin taisteluihin vihollisen kanssa, kun ”ryssät” yrittivät kaikin mahdollisin voimin avata jälleen yhteydet niin edestä kuin takaakin päin lähettämällä vahvoja partioita myös joukkojemme omalle huoltotielle Kälkäsen ja Löytövaaran välille. Jyrkän tienristeyksessä ja siellä päin asemissa olleiden joukkueiden majoituspaikoilla ei tapahtunut mitään mainittavaa.
- 1.2.1940 Komppania oli sijoitettuna samoin kuin edellisenä päivänä. Mitään erikoista ei tapahtunut.
- 2.2.1940 Samoin kuin edellisenä päivänä.
- 3.2.1940 Puolen yön jälkeen tuli komppanialle määräys, että sen oli vedettävä ennen päivän tuloa asemissa olevat I ja III joukkue komppanian majoituspaikalle. Lähetit veivätkin heti käskyn mainittujen joukkueiden johtajille.
- 06.30 I joukkue palasi Jyrkäntien risteykseen ja III joukkue klo 07.03.
- 09.30 Alkoi vihollisen ilmatoiminta muun muassa komppaniamme leirialueen yläpuolella. Samaan aikaan komppaniamme asetti kolme ilmatorjuntakonekivääriä aseisiin majoitusalueelle. Ne tulittivat kiivaasti ylilentäviä viholliskoneita, joita ei kuitenkaan saatu pudotetuksi, vaikka konekiväärimme suihku näytti joskus niihin osuvan hyvin.
- 14.30 Saatiin käsky, jonka mukaan komppanian oli oltava lähtövalmiina klo 17.00. Tämä käsky muutettiin klo 16.50 siten, että Kälkäseen lähtee tällä kertaa vain III joukkue.
- 18.00 III joukkue lähti autoissa matkalle taistelutehtäviin. Vähän myöhemmin komppanian piti luovuttaa yksi kangastelta pataljoonan käyttöön etulinjalla. Komppanian II joukkue oli Löytövaarassa edelleen taisteluissa ”ryssiä” vastaan. Siellä kaatui joukkueesta yksi mies, sotamies Martti Kankkunen. Maantielle, lähelle Löytövaaraa, oli jäänyt joukkojemme sinne toisen kerran hyökätessä, ”ryssien” kolmattakymmentä kuorma-autoa sisältänyt kuormastokolonna, jossa oli ollut muun muassa, ruokatarvikkeita, vaatteita, tupakkaa ynnä muuta materiaalia. Lisäksi vihollisen lentokoneet heittivät ilmasta säkkejä, jotka sisälsivät korppuja, sokeria, teetä, lihasäilykkeitä ynnä muuta, joita käytettiin omien, pienehköjen muona-annosten lisänä.
- 4.2.1940 Jyrkän tienristeyksessä komppaniamme I joukkue, komentoryhmä ja toimitusjoukkue olivat jälleen vihollisen lentotoiminnan alaisina. Mitään tappioita ei koitunut, vaikka lähiympäristössä pommit räjähtelivät. Ilmatorjunnassa oli kolme konekivääriä.
- 16.00 Luovutettiin pataljoonalle vielä yksi kangastelta. III joukkue joutui Kiekin-koskelle II pataljoonan mukana puolustusasemiin. Siellä oli etupäässä vartiotoimintaa ja varustelutöitä, varsinkin seuraavina lähipäivinä. Väliin kyllä sielläkin jouduttiin taisteluun ja muihin selkkauksiin ”ryssien” kanssa. Niinpä kerrankin (helmikuun puolivälissä) vihollisen hiihtoprikaatin hyökätessä Kälkäsen suuntaan, muun muassa komppanian III:n joukkueen piti lähteä ma-

joituspaikastaan ja asemistaan kiireen kaupalla perääntymismatkalle, niin ettei olisi jäänyt ylivoiman murskattavaksi. Kieroteitse sen onnistui päästä taaemmaksi maantielle ja palata sieltä seuraavana päivänä takaisin entiseen majapaikkaansa, jossa teltat olivat koskemattomina ja kaikki tavarat olivat paikoillaan. Konekiväärit löytyivät lumeen peitettynä, minne ne oli lähtiessä kaikessa kiireessä kätkeyty. Vain muutamia konekiväärin patruunavöitä ”ryssät” olivat vieneet mennessään.

- 5.2.1940 Edelleen oli kohtalaista pakkasta. Vihollisen lentotoiminta oli vilkasta. Alikersantti Johannes Pöyhönen sairastui kuumeeseen, samoin sotamies A Rantanen. Mitään erikoisempaa ei tapahtunut.
- 6.2.1940 Komppanian I joukkue, komentoryhmä ja toimitusjoukkue ovat yhä Jyrkätien risteyksessä. Sää on jonkin verran pilvisempää kuin edellisinä päivinä. Siitä johtuen myös vihollisen lentotoiminta on ollut laimeampaa. I joukkue on ilmatorjunnassa Jyrkätien risteyksessä. II joukkue on taistelussa Löytövaarassa Loson suuntaan ja III joukkue taistelee Kiekinkoskella.
- 7.2.1940 Joukkueet ovat samoin kuin edellisenä päivänä. Vihollisen ilmatoiminta on ollut suhteellisen vähäistä. Iltapäivällä oli heikkoa lumisadetta.
- 17.00 Saatiin tieto pikaisesta siirrosta Kälkäseen ja siitä edelleen jonnekin. Vähän myöhemmin I joukkue määrättiin varmistusasemiin Hotakkaan, Kuhmon Nurmeksen maatien varressa. Komentoryhmän ja toimitusjoukkueen sen sijaan tuli valmistautua edellä mainitulle matkalle.
- 8.2.1940 00.30 Päästiin lähtemään tälle matkalle, miehistö kuorma-autoissa ja hevoset kuormineen pataljoonan kolonnan mukana ajaen. Siirron aikana oli välillä lumisadetta ja yleensä kylmää. Kälkäseen saavuttiin, ajettuamme Kuhmon kirkonkylän kautta klo 07.30. Kylmästä säästä huolimatta ei sattunut paleltumisia vaikka kuljettiin avoautoissa peitteenä vain jäiset huopakankaat. Raskaimmat varusteet, kuten telttakankaat, konekiväärit ynnä muut, jätettiin Kälkäseen odottamaan hevosten tuloa. Komentoryhmä ja toimitusjoukkue sen sijaan lähtivät päivän valjetessa komppanian päällikön johdolla hiihtäen jatkamaan matkaa tavoitteena noin kuuden kilometrin päässä oleva Löytövaara. Alkutaival tästä voitiin suorittaa kaikessa rauhassa ja hyvää vauhtia, mutta jo Kälkäsenjärven eteläpään puolella oleva ”ryssän” pommikoneet ja hävittäjät lentelivät yläpuolellamme hiihdättäen koko joukkomme rantametsikköön ilmasuojaan. Samoin Kälkäsenjärven ja Löytövaaran välisellä metsätaipaleella vihollisen lentokoneet lensivät vähän väliä seudun yli tekemällä kuitenkin hyökkäyksiä komppaniaamme vastaan.
- 10.00 Saavuttiin Löytövaaraan. Siellä olivat jo ennestään pataljoonamme 7. ja 9.s komppania, sekä meidän komppaniastamme II joukkue. Komppaniamme hevoset saapuivat Löytövaaraan illan pimettyä. Pystytettiin kaksi telttaa, joihin majoituttiin. Telttojen ympärille järjestettiin parivartio. Etuvartiotehtävään, maantienvarteen, Riihivaaran suuntaan, määrättiin komppaniastamme kuusi miestä, vanhimpana korpraali Elo. Suurin osa kuormastosta saapui vasta puolenyön ajoissa perille, koska se oli ollut ilmasuojassa matkan varrella. Vihollisen lentokoneet lentelivät näköpäivän aikana alinomaan seudun yläpuolella pudotellen lähiympäristöön ammus-, ja muonasäkkejä. Luulivat ilmeisesti, että paikka on edelleen heidän omien joukkojensa miehittämä. Komppaniamme III joukkue oli yhä Kiekinkoskella.

- 9.2.1940 Komppaniamme konekiväärijoukkueet ovat taistelu-, ja varmistustehtävissä kuten edellisenäkin päivänä. I joukkue Hotakassa, III joukkue Kiekinkoskella ja II joukkue on Löytövaarassa. Toimitusjoukkueesta myös kuusi miestä on vartiossa maantienvaarassa, Löytövaaran kaakkoispuolella, missä he saivat melko koko yön ajan ja päivänkin käydä torjuntataistelua vihollisen hyökkäysvaunua ja sen suojassa hyökänneitä jalkaväkiryhmiä vastaan. Nämä etuvartiomiehet vaihdettiin klo 19.00.
- 10.2.1940 Pilvistä ja koleaa. Vihollisen ilmatoiminta on laimeaa. Komppaniamme II joukkue ja osa muuta pataljoonaa siirtyi Löytövaarasta aseisiin Kuusijoelle Riihivaaran edustalle ja työnsivät edellään viholliset sinne asti.
- 13.00 -15.00 Komentoryhmä, toimitusjoukkue ja komppaniamme kuormasto siirtyi myös Kuusijoelle, aivan etuvartioasemien taakse, minne pystytettiin teltat joihin majoituttiin.
- 11.2.1940 Olimme samoissa paikoissa, johon saavuimme edellisenä päivänä. Vihollinen ampui kivääreillä alituisesti räjähtäviä luoteja, jotka paukkuivat lakkaamatta etulinjan ja leiripaikkamme välillä olevassa mäessä ja aivan telttojemme vieressä olevissa puissa.
- 13.30 "Ryssät" aloittivat Kuusijoen itäpuolelta ja Riihivaarasta päin kiivaan tykki-, kranaatintulen etulinjoillemme ja niiden taakse. Meidänkin leiripaikkamme yli lentelivät kranaatit ulisten ristiin ja rastiin, toiset menivät hyvin kauas maantien ja huoltotien suuntaan. Komentoryhmä ja toimitusjoukkue toimittivat partiointia ja edellisestä illasta alkaen etulinjojen ja leirialueemme selustassa hiihtämällä kahtena partiona valvontalattia maantien ja Kuusijoen välillä yhtymäpaikkana huoltotie mainittujen paikkojen välimaastossa. Lisäksi pidettiin leirivartio (2 miestä) telttojen läheisyydessä. Komppaniamme II joukkue oli etuvartioasemassa tien kummallakin puolella, lähellä Kuusijoen yli johtavaa maantiesiltaa. Meidän puolellemme jäi kaksi vihollisen hyökkäysvaunua, joista toinen ammuttiin illan kuluessa taistelukyvättömäksi, toisen jatkaessa vielä rullaustaan asemiamme kohdalla. Seuraavana päivänä sekin tehtiin raajarikoksi. Partiointi ja vartiopalvelus jatkuivat edelleen.
- 12.2.1940 Oltiin Kuusijoella entisillä paikoilla. (II joukkue ja komentoryhmä sekä toimitusjoukkue). Vihollinen ampui lukuisilla tykeillään ja kranaatinheittimillä lakkaamatta asemiemme tienoille ja kauas ympäristöön asemiemme selkäpuolelle. Ilmassa suhisi ja vonkui lakkaamatta. Väliin putosi kranaatteja aivan lähelle telttojamme tekemättä kuitenkaan vaurioita. Aika-ajoin "iivanat" ampuivat kiivaasti myös kivääreillään ja konekivääreillään, joko maantiellä liikehtivästä hyökkäysvaunusta tai Kuusijoen takana olevista asemistaan. Komppaniamme I joukkue on Hotakassa vänrikki Norrin johdolla ja III joukkue Kiekinkoskella vänrikki Hollminin johdolla.
- 16.30 "Ryssät" yrittivät äkkiarvaamatta hyökätä maantien suunnassa asemiimme. Hyökkäysvaunut tukivat yritystä johon osallistui noin pataljoonan verran vihollisia, mutta kiivaan tulitaistelun jälkeen "ryssät" pakenivat. Sen jälkeen alueella oli jonkin aikaa taas rauhallisempaa.
- 13.2.1940 Vihollisen lentotoiminta oli tänään entistä vilkkaampaa. Samoin vihollisen tykistö ja kranaatinheittimet tulittivat ahkerasti puoltamme.
- 15.30 Oli Kuusijoen leirialueella yleinen hälytys. Ilmoitettiin, että vihollinen yrittäisi

parhailaan saartaa vasemman sivun ympäri. Ja totta olikin se, että vahva, satoihin nouseva vihollispartio, hyökkäsi vasemmalta Löytövaaran – Kuusijoen väliselle huoltotiellemme, noin kilometrin päässä leirialueettamme. Samaan aikaan lenteli seudun yläpuolella useita vihollisen tiedustelukoneita, jotka antoivat merkkejä omalle tykistölleen, joka aloitti pian kiivaan tulen huoltotiemme varsille leirialueemme ja mainitulle tielle hyökänneen ”ryssäpartion” välimaastoon. Partiota vastaan lähetettiin nopeasti leirialueella vapaana olleet 1.KKK:n konekiväärit sekä pioneeriosasto, joiden johtajana toimi komppaniamme päällikkö vänrikki Paalanen. Komppaniamme komentoryhmän ja toimitusjoukkueen miehet vietiin varmistusasemiin suoaukean laitaan ”ryssäpartion” ja leirialueemme väliin. Osa ketjustamme joutui kivääritulellaan torjumaan yhdessä 9.K:sta olevien partioretkeltä palaavien pikakivääri, konepistooli-, ja kiväärimiesten kanssa ”ryssien” levittäytymisyrietykset leirialueettamme päin. Samaan aikaan pioneerit lähestyivät huoltotien suunnassa ja sen eteläpuolitse kiivaasti ampuvaa vihollista, joka vetäytyi puroaukion länsipuolella olevalle mäelle, asettuen sen rinteille puolustusasemiin. Tulitaistelua kesti paikalla yli puolen yön, jolloin Löytövaarasta päin saapunut toinen osasto joukkojamme puristi melkein täydellisesti saarroksen. Taistelun loppuvaiheessa, ”ryssät” joko kaatuivat, tai pakenivat entisiä latujaan seuraten Riihivaaran turviin. Tilanne oli vihollispartion hyökätessä meille vakava, sillä olimmehan jäämässä täydellisesti eristetyiksi huoltoportaista. Mutta klo 02.30 aikaan yöllä olimme sen tilanteen herroina ja hyökkääjät oli suuremmaksi osaksi tuhottu. Oli kirkas kuutamo ja ankara pakkanen.

14.2.1940

Samoin kuin edellisenä päivänä. I joukkue oli Hotakassa, III joukkue taisteli Kiekkoskella, sekä II joukkue, komentoryhmä ja toimitusjoukkue, sekä kuormasto oli Kuusijoella. Päivän valjettua vihollisen tykistö ja kranaatinheitin aloittivat ankarana tulituksen asemiamme ja leirialueettamme vastaan, joka lyhyin tauoin kesti myöhään iltaan saakka. Kranaatteja lenteli aivan leirialueemme teltojen läheisyyteen. Muun muassa toimitusjoukkueen teltan lävisti kranaatin sirpale. Jokaisen oli suojauduttava. Muutamat olivatkin kaivaneet jo edellisinä päivinä pieniä korsuja ja nyt niitä kaivettiin lisää. Vihollisen ilmatoiminta oli edelleen vilkasta. Tiedustelukoneet lensivät välillä hyvinkin alhaalla, jopa niin että teltat huojuivat ilmanpaineesta koneiden yli hurahaassa.

17.00

Lähetettiin osa komppanian kuormastosta Löytövaaraan. Ruokailu määrättiin tapahtuvaksi aamulla klo 06.00 ja illalla klo 18.00. Konekivääriajoneuvot jäivät edelleen rintamalle.

15.2.1940

Kiihtyvää vihollisen tykistö-, ja kranaatinheitintulta varhaisesta aamusta alkaen. Sää on jonkin verran leudompaa kuin edellisinä päivinä, hiukan lumisadetta. Komppaniamme II joukkueen konekiväärit ovat yhä tiukasti asemissaan Kuusijoen varressa. Niiden täytyi vähän väliä tulittaa etumaastoa vihollisten joukkojen keskityksen hajottamiseksi. Komentoryhmä ja toimitusjoukkue pitivät edelleen partiot rintaman takana olevalla Kuusijoen ja maantien välisellä valvontaladulla.

16.00

Siirrettiin komentoryhmä ja toimitusjoukkue alituisen ja yhtämittaisen ja yhä kiihtyvän kranaattitulen takia noin 600 metriä taaksepäin korkean mäen luoteisrinteessä olevaan loivanteeseen, lähelle uutta huoltotietä, joka oli parina edellisenä päivänä ajettu vanhan huoltotien ja maantien välille sankkaan metsään. Uuteen leiripaikkaan ryhdyttiin rakentamaan heti kahta

korsua, jotka ovat komentoryhmän ja toimitusjoukkueen korsuja.

- 16.2.1940 03.00 Edellisenä iltana aloitetut korsujen rakennustyöt saatiin päätökseen yöllä klo 03.00 aikaan. Sen jälkeen keitettiin ja juotiin kahvit. Aamulla nukuttiin vähän pidempään. Päivällä aloitettiin pääpuolustuslinjan varustamistyöt korsujemme läheisyydessä olevan maantiestä Kuusijoelle päin. Vihollisen tykistö toimi yhä kiihtyvästi ja sen jalkaväki teki voimakkaita hyökkäyksiä Kuusijoen puolustuslinjan murtamiseksi. Jalkaväkikomppaniasta kaatui ja haavoittui lukuisa määrä miehiä, mutta pataljoonamme kesti yhä ”ryssien” ankaran painostuksen. Vihollisen raskaat tuliaseet ampuivat lukusia laukauksia myös huoltotiellemme ja sivustoille. Komppaniamme ei kärsinyt kuitenkaan vielä tappioita, enempää etulinjalla kuin niiden takanakaan. Pimeän tultua vahvistettiin vielä korsuja ja konekiväärimiehet alkoivat väsymyksestä huolimatta valmistaa uudelle pääpuolustuslinjalle konekivääriasemia ja asuntokorsujakin. Työ on raskasta ja työvälit ovat puutteellisia, mutta sodan rasituksen on kestettävä, muuten kaikki on hukassa. Vartiointia lisättiin majoituspaikan läheisyydessä ja kranaatinheitinmiehet laittoivat heittimiään aseisiin. Komppaniamme I joukkue oli Hotakassa ja III joukkue Kiekinkoskella.
- 17.2.1940 Vihollisen tykit ja kranaatinheitinimet jyskivät Kuusijoella ja Riihivaarassa. Meidän joukoillamme ei ole tykistöä ja vain muutama kranaatinheitinemme, mitkä ovat asemissa, ampuvat vain silloin tällöin muutamia sarjoja. ”Ryssän” haaskalinnut lentelevät vähän väliä majoituspaikkamme ylitse. Ne olivat varmaankin sen jo huomanneet, koska kranaatteja räjähtelee melko lähellä. Nukkumisesta ei tahdo tulla yölläkään mitään. Väsymys tahtoo painaa, mutta pataljoonamme on kestettävä ja se kestää siksi, kun kunnes uudet joukot tulevat ja päästävät entiset joukot lepäämään.
- 14.30 Komppaniamme siirtyi pataljoonan mukana Kuusijoen etulinjalta uudelle pääpuolustuslinjalle. Komppaniastamme haavoittuivat päivän taisteluissa alikersantti Lauri Huuskonen, sotamies Niilo Alanko, sotamies Eero Vainikainen ja sotamies Juho Laukkanen. Viimeksi mainittu haavoittui vaikeimmin, sillä häneltä katkesi toinen jalka reidestä. Joitakin pieniä varusesineitä jäi konekiväärimiehiltämme Kuusijoelle sieltä siirryttäessä.
- 18.2.1940 Jo aikaisin aamulla, noin klo 04.00 maissa vihollisen tulikirnut alkoivat taas ulvahdella. Kranaatteja lensi kaikkialle ympäristöön. Puita kaatuili ja pirstoutui aivan korsujemme ympäristöstäkin. Päivällä vihollinen teki hyökkäysyrityksen vasemmalla sivustalla, mutta se torjuttiin. Illan hämärtyessä voimakas vihollispartio hyökkäsi kierrettyään rintaman oikean sivustan, Löytövaaran eteläpuolelle maantielle, missä oli aikaisemmin ”ryssiltä” vallattu autokolonna. Joukkoja sekä Löytövaarasta, että etulinjoilta lähetettiin partiota vastaan. Mukana seurasi muun muassa komppaniamme päällikkö vänrikki Paalanen, sekä kaksi konekivääriä II joukkueesta. Syntyi kiivas taistelu, jossa vihollisen partio vähitellen tuhottiin niin, että vain rippeiden siitä lienee onnistunut paeta metsiä myöten asemiansa luo.
- 20.00 Samaan aikaan kun taisteltiin Löytövaarassa ”ryssän” partiota vastaan, muodostettiin komppaniamme komentoryhmän ja toimitusjoukkueen aliupseereista ja miehistä tiedustelupartio, joka lähti klo 20.00 vänrikki Halosen johdolla haravoimaan maantien ja Kuusijärven välistä metsää, tehtävällä tiedustella, onko maasto vihollisen miehittämä, sekä varmistamaan samalla tämä rintamaosa vihollispartioiden yllätyksiltä. Partio kierteli metsää noin viiden tunnin ajan ja kävi aina Kuusijärvellä saakka, tapaamatta yhtään vihollista.

- 19.2.1940 01.00 Vänrikki Halosen partio palasi majoituspaikkaansa pääpuolustuslinjalle. Samoihin aikoihin lakkasi konekiväärien ja kiväärien pauke Löytövaarassa. Sinne hyökänneiden ”ryssien” kohtalo oli selvä, pataljoonamme oli jälleen tilanteen herra.
Kuusijärven suunnalla oli koko yön ajan hiljaista.
Komppaniastamme haavoittui 18.2 sotamies Vilho Eskelinen ja Mikko Nevalainen.
- 02.00 Komppaniamme komentoryhmästä ja toimitusjoukkueesta edellisenä iltana muodostettu partio lähti uudelleen maantien ja Kuusijärven väliseen maastoon mukana vänrikki Halonen sekä sinne perustettavan kenttävartio Vierilän johtajat ja miehistö. Partion johtajaksi määrättiin nyt alikersantti Itkonen jonka tuli opastaa mainitun kenttävartion miehistö järven ja maantien välillä kulkevan hakkuulinjan suunnassa vartion sijoituspaikalle, sekä varmistaa alue siksi kunnes kenttävartio saisi rakennetuksi teltat. Kenttävartioon meni samalla komppaniamme II joukkueen ensimmäinen kivääri.(Mertasen kivääri), joka asettui aseisiin vartion telttojen läheisyyteen.
- 05.00 Partio palasi tehtävänsä suoritettuaan pääpuolustuslinjalla oleville korsuilleen. Varsinkin kenttävartioon jääneet miehet olivat niin väsyksissä, että pysähtyessä miehet nukkuivat suksisauvojensa varaan tai istuttuaan lumeen.
Aamuhämärässä vihollisen tykistö ja kranaatinheitin alkoivat syyttää jälleen kranaatteja puolustuslinjoillemme ja koko majoitusalueellemme. Yön aikana ”ryssät” olivat saaneet korjatuksi Kuusijoen yli johtavan sillan, josta vihollisen hyökkäysvaunut pääsivät lähestymään taas maantien suunnassa asemiamme. Ne näyttäytyvätkin jo aamupäivällä maantietä ajaen ja kiivaasti ampuen, mutta panssarintorjuntatykkimme pakottivat ne perääntymään.
Aamuhämärissä saapui komppaniamme I joukkue Hotakasta Kuusijoen ja Kuusijärven väliselle pääpuolustuslinjallemme ja määrättiin sieltä heti etuvartioasemiin maantien varteen, majoitusalueemme läheiselle mäelle. Kun sitten ”ryssät” aloittivat kiivaan tykistöammunnan ja koittivat ajaa jalkaväkeäänkin eteenpäin, joutui se näin ollen rasittavan matkan jälkeen ensi töikseen kovalle koetukselle. Monta miestä sen keskuudesta haavoittui jo ennen iltaa, eivätkä kaikki konekivääritkään tahtoneet enää oikein hyvin toimia. Joukkue pysyi kuitenkin horjumatta paikallaan.
Myös komppaniamme III joukkue saapui Kiekinkoskelta ja sekä joutui aseisiin pääpuolustuslinjan vasemmalle sivustalle, lähelle vanhaa huoltotietä. Tämäkin joukkueemme saivat päivän kuluessa koetella aseittensa kuntoa.
- 16.00 Sattui korsumme lähellä olleeseen JsP:n telttaan täysosuma, jonka seurauksena useita miehiä kuoli ja haavoittui. Ei kuitenkaan meidän komppaniastamme. Muutamia minuutteja myöhemmin räjähti komppaniamme komentoryhmän korsun edessä ja vähän myöhemmin sen sivulle vihollisen kranaatti tekemättä kuitenkaan mitään vahinkoja. Vihollisen kaikki hyökkäysyritykset torjuttiin tänäänkin, eivät tappiomme olleet kiivaasta kranaattitulesta huolimatta kovin suuret. Kuitenkin seitsemän aliupseeria ja miestä haavoittui meiltäkin. Muun muassa kersantti Ilmari Pakarinen, alikersantti Lauri Järvi vaikeasti, sotamies Tauno Honkanen, sotamies Kasper Liukkonen vaikeasti, sotamies Jooseppi Korhonen, sotamies Mikko Mankki ja sotamies Salomon Valkealahti. Lisäksi kaatui vartioon mennessä, ehken oman vartiomiehen kuulasta, sotamies Einari Pohjolainen.
Sää oli aika selkeä ja ilma pakastuva. Päivällä vihollisen lentokoneet olivat vilkkaassa toiminnassa.

20.2.1940

Kovaa pakkasta ja selkeää. Samanlainen ja pätinä pääpuolustuslinjassa kuin edellisenäkin päivänä. Pataljoonamme jalkaväkikomppaniat pääsivät aamuyöllä Löytövaaraan lepäämään tai tukilinjalle vartioon, samoin sinne myös pääsi komppaniamme III joukkue. Sen sijaan komppaniamme I ja II joukkue, komentoryhmä ja toimitusjoukkue jäivät vielä alistetuiksi rykmenttimme II pataljoonan käyttöön pääpuolustuslinjalle vartio-, ja taistelutehtäviin. Pääosan puolustuksesta muodosti nyt kuitenkin jo mainittu II pataljoona, joka otti komentopaikakseen komppaniamme komentoryhmän korsun, johon sijoitettiin muun muassa puhelin. Osan komentoryhmämme miehistä piti siirtyä toimitusjoukkueen korsuun, mikäli eivät joutuneet konekiväärimiehiksi kaatuneiden ja haavoittuneiden tilalle.

Ankaran tykistövalmistelun jälkeen vihollisen jalkaväki teki puolenpäivän ajoissa jälleen voimakkaan hyökkäyksen pääpuolustusasemiamme vastaan ja pääsi maantien suunnassa aivan lähelle konekivääripesäkkeitämme ja panssarintorjuntatykkiämme. Hyökkäyksen aikana vihollisen hyökkäysvaunut ja kranaatinheittimet tulittivat aika ajoin kiihkeästi asemiamme. Tulilinjoille hälytettiin majoituspaikasta kaikki liikenevät miehet. Näin saatiin ketju kyllin vahvaksi, joten vihollisen hyökkäys tyrehtyi ehdottomasti asemiemme edustalle.

Päivän kuluessa komppaniastamme kaatuivat, sotamies Nestori Kämppi ja Janne Tuovinen. Lisäksi haavoittuivat alikersantti Janne Martikainen, sotamies Raikas Hänninen, Verus Ukkonen, sotamies Johannes Tolonen ja sotamies Juho Penttilä.

Muita tappioita komppaniallemme ei sen päivän aikana aiheutunut. Jälleen oli yksi päivä seisottu kunniakkaasti vihollista vastassa ja estetty sen tunkeutumisyritykset linjojemme läpi syvemmälle sisämaahan ja varjeltu yhä tiukemmalle puristumassa olevan saarroksen murtuminen.

21.2.1940

Vihollinen, joka edellisinä päivinä oli hyökännyt kiihkeästi asemiamme vastaan Kuhmon Kuusijoen – Löytövaaran välillä murtaukseen linjamme ja saavuttaakseen yhteyden Saunajärvelle, ynnä muihin saarrettuihin osastoihinsa, ei hyökännyt tänään vakavammin. Varsinkin aamupäivä oli hiljainen. Vasta puolenpäivän jälkeen ”ryssien” tykistö aloitti tavanmukaisen pommituksensa huoltotietämme ja asemiamme vastaan. Tällöin kuoli komppaniastamme neljä hevosta, minkä lisäksi vielä yksi hevonen haavoittui. Muita tappioita ”ryssien” kranaatit eivät sinä päivänä aiheuttaneet, vaikka komppaniamme I ja II joukkue sekä komentoryhmä ja suurin osa toimitusjoukkuetta olivat asemissa tai majoittuneena Kuusijoen ja Kuusijärven välisellä pääpuolustuslinjalla vihollisen tulen alaisena. Illan hämärtyessä omat, Silmälammen maastoon sijoitetut kenttätykkimme ampuivat ensimmäiset (toistakymmentä) laukastaan ”ryssien” puolelle. Se teki hyvän sysäyksen joukkojemme keskuudessa ja kohotti huomattavasti mielialaa.

Sää oli koko päivän ajan pilvinen ja väliin satoi heikosti lunta.

18.00

Vaihdettiin pääpuolustuslinjan asemista kaksi II joukkueen konekivääriä 2.KKK konekivääreihin.

21.00 -23.00

Suurin osa II joukkuetta, komentoryhmän jäännös ja osa toimitusjoukkuetta siirtyi Löytövaaraan lepäämään. I joukkueesta Lukkarisen, Pöyhösen ja Ritvasen kiväärit jäivät yhä aseisiin pääpuolustuslinjan keskusta, sekä Mertasen kivääri oikealla sivustalla on Vierilän kenttävartiassa. Tukilinjan asemissa Löytövaarassa olivat taas II joukkueesta Vuoren, Ravantin ja Eskelisen kiväärit. Komppaniamme upseereista jäivät pääpuolustuslinjalle vänriket Norri ja Granlund. Komppanian päällikkö, vänrikki Paalanen tuli Löytövaaraan, jossa tukilinjalla ennestään oli vänrikki Halman.

Tunnussana = Puolanka.

- 22.2.1940 Komppania oli asemissa ja majoittuneena samoin kuin asemat oli järjestetty edellisenä iltana. Riihivaarasta kuului laimeahkoa vihollistykistön ammuntaa pääpuolustuslinjallemme ja huoltotiellellemme, jopa Löytövaaraan saakka.
- 11.30 I joukkueen ensimmäisen kiväärin johtaja alikersantti Yrjö Lukkarinen haavoittui jalkaan osuneesta kranaatinsirpaleesta kuolettavasti. Lukkarinen kuoli klo 24.00 aikaan matkalla sairaalaan. Kranaattitulesa haavoittui lisäksi yksi hevonen meidän komppaniasta. Oma tykistöemme ja kranaatinheittemme tulittivat aika-ajoin jonkin verran vihollisen asemia ja tukikohtia. Sää oli kirkas ja sen mukaisesti vihollisen lentotoiminta oli myös vilkasta. Löytövaarassa kaivettiin asuntokorsuja. Komppaniamme sai täydennyksenä 15 alokasta. Tunnussana on edelleen = Puolanka.
- 23.2.1940 Tunnussana = Vaala.
- II joukkueen yksi kivääri on edelleen asemissa Vierilän kenttävartiossa pääpuolustuslinjalla ja I joukkueesta kolme kivääriä on samoin pääpuolustuslinjan keskustassa. II joukkueen neljäs ja III joukkueen kolme, Vuoren, Ravantin ja Eskelisen kiväärit ovat tukilinja-asemissa Löytövaarassa. Vihollinen ei tehnyt hyökkäyksiä. Satoi hieman lunta, joten ”ryssän” lentokoneet eivät liioin toimineet. Sen sijaan vihollisen tykistö ampui väliin aika ahkerasti ja rikkoi päivän rauhallisuuden. Löytövaarassa lepäämässä oleva osa komppaniastamme valmisti asuntokorsujaan.
- 16.00 Toimitettiin sen keskuudessa hälytys etulinjalle lähtöä varten, mutta tämä hälytys osoittautui kuitenkin aiheettomaksi. Komppania sai jälleen täydennyksenä kahdeksan miestä.
- 19.00 II joukkueen toinen ja kolmas sekä kaksi uudelleen muodostettua Kärkkäisen ja Grönvallin kiväärit tukilinjan aseisiin Löytövaarassa. II joukkueen neljännen, Heiskasen sekä III joukkueen ensimmäisen, toisen ja kolmannen (Vuoren, Ravantin ja Eskelisen) kiväärien päästessä samoilta paikoiltaan vuorostaan lepäämään.
- 24.2.1940 Tunnussana = Vaala. Hyökkäysyrityksiä, huolimatta voimakkaasta vihollisen tykistön toiminnasta.
- 21.00 -24.00 Toimitettiin levossa olleiden ja pääpuolustuslinjassa toimineiden kiväärien vaihto. Levosta siirtyivät aseisiin pääpuolustuslinjalle III joukkueen ensimmäinen, toinen ja kolmas (Vuoren, Ravantin ja Eskelisen – Kuittisen) kiväärit sekä II joukkueen neljäs (Heiskasen) kivääri. Ja lepäämään Löytövaaraan siirtyivät I joukkueen ensimmäinen, kolmas ja neljäs (Lukkarisen, Pöyhösen ja Ritvasen) kiväärit sekä II joukkueen ensimmäinen (Mertasen) ja III joukkueen neljäs (Timosen) kivääri. Tukilinjan aseisiin jäivät edelleen Miettisen, Hartikaisen, Kärkkäisen ja grönvallin kiväärit. Komppanian päällikkö, vänrikki Paalanen ja vänrikki halman siirtyivät Löytövaarasta pääpuolustuslinjalle sinne lähteneiden kiväärien mukana. Vänrikit Norri ja Grönlund tulivat taas vuorostaan lepäämään Löytövaaraan. Muuten ei tapahtunut mitään erikoista.
- 25.2.1940 Tunnussana = Nurmes.

Herätyksen aikaan tuli komppaniaan jälleen kolme täydennysmiestä. Joukkueet ja kiväärit asemissa ja levossa samoin kuin järjestettiin edellisenä iltana. Vihollisen tykistö-, ja ilmatoiminta aika ajoin oli vilkasta koko rintaman alueella. Myös ”ryssän” jalkaväen liikehtimistä oli ja heikkoja hyökkäysyrityksiä esiintyi pääpuolustuslinjan edustalla. Muuta erikoista ei tapahtunut.

- 21.00 -24.00 Väliällä siirtyivät Löytövaaran tukilinja asemista II joukkueen toinen ja kolmas kivääri (Miettisen ja Hartikaisen) pääpuolustuslinjalle, mukana puolijoukkueen johtaja alikersantti Janne Lappalainen. Löytövaaran tukiasemiin jäivät vielä I joukkueen Kolmas (Pöyhönen) ja II joukkueen ylimääräiset (Kärkkäisen ja Grönvallin) kiväärit. Lisäksi siirtyivät I joukkueen kaksi kivääriä, puolijoukkueen johtajana alikersantti K Ritvanen tukilinja-asemiin Löytövaarassa. Loppuosan I joukkueesta, II joukkueen ensimmäisen (Mertasen) ja III joukkueen neljännen (Timosen) kiväärin, sekä osa toimitusjoukkueesta jäi lepäämään.
- 26.2.1940 Tunnussana = Nurmes.
- Komppanian joukkueet ja kiväärit ovat asemissa ja levossa niin kuin ne edellisenä iltana asetettiin. Pääpuolustuslinjassa ”Vierilän” kenttävärtiossa II joukkueesta ovat Miettisen, Kuittisen ja Eskelisen kiväärit. Linjan keskellä ovat Hartikaisen ja Heiskasen kiväärit, sekä III joukkueesta Vuorisen ja Ravantin kiväärit. Löytövaaran tulilinja-asemissa olivat Salon, Saastamoisen ja Pöyhösen kiväärit, sekä Grönvallin ja Kärkkäisen kiväärit. Levossa olivat taas Mertasen ja Timosen kiväärit.
”Ryssän” tykistö oli aika-ajoin vilkkaassa toiminnassa, samoin lentokoneet. Mitään erikoista ei tapahtunut.
- 27.2.1940 Tunnussana = Nakkila
- 01.00 Hälytettiin komppanian levossa olleet kiväärit (Mertanen ja Timosen) pääpuolustuslinjalle lähtöä varten. Siirtyminen sinne äärimmäiseksi oikealle Essenin kenttävärtioon tapahtui kuitenkin vasta aamulla klo 07.00. Puolijoukkueen johtajaksi mainittujen kiväärien mukaan määrättiin alikersantti Toivo Tanninen. Keskipäivällä oli vihollisen lento-, ja tykistötoiminta vilkkaampaa kuin monena edellisenä päivänä. Illan hämärtyessä käytiin oikealla sivustalla vähäinen partiokahakka, minkä johdosta paikalle hälytettiin muun muassa Mertasen ja Timosen kiväärit komppaniastamme. Ne eivät kuitenkaan ehtineet ajoissa taistelupaikalle, joten osa ”ryssistä” oli jo ehtinyt vetäytyä ehjin nahoin omalle puolelleen.
- 28.2.1940 Tunnussana = Nakkila.
- Sää on leuto ja pilvinen. Sen vuoksi vihollisen lentotoiminta oli tavallista vähäisempää. ”Ryssien” tykistö ampui jonkin verran. Oma tykistömme vastasi ainoastaan harvoilla laukauksilla. Komppaniamme oli asemissa kuten edellisenä päivänä. Mitään erikoista ei tapahtunut. Tyyntä myrskyn edellä.
- 29.2.1940 Tunnussana = Loimaa.
- Oli kovien taistelujen päivä pääpuolustuslinjan keskustassa ja oikealla sivustalla. ”Ryssä” yritti läpimurtoa kaikin keinoin.
- 04.30 Vihollisen voimakas tykistötoiminta alkoi jo klo 04.30 aamulla ja lentotoiminta heti päivän valjettua. Myös vihollisen jalkaväen hyökkäys alkoi oikealla

sivustalla olevaa Vierilän kenttävartiota vastaan varhain aamupäivällä. Aluksi joukkomme vetäytyivät siellä taaksepäin, jopa osittain tukilinjalle "Liisaan" asti, mutta iltapäivällä "ryssät" työnnettiin takaisin. Oikealla sivustalla olleissa kenttävartioasemissa olleet komppanian konekiväärit osallistuivat taisteluun ja kärsivät menetyksiä. Siellä haavoittuivat muun muassa kersantti Aug Nenonen, joka oli lähetetty aamupäivällä alikersantti Mertasen tilalle Essenin kenttävartioon ja korpraali Toivo Eskelinen. Lisäksi lähetinä toiminut sotamies Väinö Ojamies joutui kadoksiin. (Todennäköisesti kaatui). Myös rintaman keskustassa Kuusijoen – Löytövaaran välimaastossa alkoi aamupäivällä "ryssien" hyökkäys, jota tuki kiivas tykistö-, ja kranaatinheitin, sekä lentopommitus. Puolenpäivän jälkeen hyökkäys saavutti huippunsa. Onnistuipa vihollinen tunkeutua paikka paikoin jopa etumaisiin asemiimme, mutta lyötiin niistä myöhemmin takaisin. Taisteluun osallistuivat tehokkaasti sillä kohdalla asemissa olleet komppaniamme konekiväärit, niiden johtajat ja miehistö. Rintaman keskustassa oleva mäki ja sen ympäristö muuttuivat ankarassa kranaattisateessa entistä enemmän aukeaksi ja raiskatuksi. Puut taittuivat toinen toisensa jälkeen ja maahan syntyi kuoppia kuopan viereen. Miehistökorsut ja konekivääripesäkkeet kärsivät jonkin verran vaurioita. Myös miehistön menetyksiä ynnä muuta kärsittiin. Päivän kuluessa komppaniastamme kaatuivat sotamiehet Jalmari Hyvönen, Jaakko Myllyniemi ja Uno Wallenius. Lisäksi haavoittuivat Alikersantti Matti Ravatti, korpraali Tauno Eskelinen, sotamiehet Jaakko Heikkinen, Vilho Hokkanen, Eino Huotari, Teodor Selkänen, Aatos Mantila, Henrik Rautiainen, Niilo Pienipaavola, Niilo Timonen, Lauri Vehkaperä, Yrjö Liimatainen, Urho Eglund Kaarlo Kinnunen. Alikersantti Hartikainen joutui sairaalaan saatuaan kranaatin räjähdyksessä tärähdyksen päähänsä. Päivän kuluessa "ryssät" valtasivat puolustuslinjan keskustan paikoin jopa kolme kertaa sen etummaisat asemat, mutta ne heitettiin niistä joka kerran takaisin.

1.3.1940

Tunnussana = Loimaa.

Komppaniamme on asemissa samoilla seuduilla pääpuolustus-, ja tukilinjalla kuin edellisenäkin päivänä, lukuun ottamatta entisessä Vierilän kenttävartiosta olleita konekivääreitämme, joiden miehistöt siirtyivät täydennysmiehistöksi pääpuolustuslinjan keskustassa oleviin konekivääreihin. "Ryssän" monikymmenlukuisen tykistön hirvittävä tuli jatkui nytkin aamusta aikaisin myöhään iltaan asti lukuun ottamatta lyhyitä taukoja, jolloin vihollisen jalkaväki hyökkäsi asemiamme vastaan, varsinkin keskustassa ja vasemmalla sivustalla Kylmäjärven suunnalla.

Myös vihollisen lentotoiminta ja ilmapommitukset olivat vilkkaita. "Ryssän" lentokoneita kymmenittäin oli ilmassa jotka ampuivat koekivääreillään lakkaamatta ja pudottivat pommeja etulinjan asemiin ja kuormastojen sijoituspaikkoihin, saamatta kuitenkaan ihmeitä aikaan.

Sen sijaan "ryssän" jalkaväki saavutti pääpuolustuslinjamme ja sai siellä täällä jalansijaa, mutta ne työnnettiin takaisin. Komppaniamme konekiväärit osallistuivat rintaman keskustassa tehokkaasti "ryssän" hyökkäysten torjumiseen. Tällöin kärsittiin jonkin verran tappioitakin. Siitä syystä etummaisissa asemissa olleista koekivääreistä täytyi välillä luopua miesten haavoittumisten takia. Päivän kuluessa haavoittuivat muun muassa, komppaniamme III joukkueen johtaja vänrikki Väinö Hallmen joka haavoittui lievästi jalkaan. Kaikkiaan illalla tuli tietoon seuraavat haavoittuneet: Vänrikki Väinö Hollmen, alikersantit Väinö Mertanen, Aimo Kuittinen ja Artturi Pääkkönen, sekä sotamiehet Väinö Hokkanen, Kalle ... (eps nimi), Juho Rajamäki, Heimo Seppälä, Otto Vartiainen, Martti Tuohimaa, Kalle Kempainen ja Pauli Armas Siniluoto.

Lisäksi haavoittui komppaniamme muonittaja sotamies Aarne Herranen Löytövaarassa kun hän telttavartiossa ollessaan ja liukastuessaan kaatui ja kiväärin tähtäin raapaisi sormeaa.

2.3.1940

Tunnussana = Veteli

Komppaniamme taisteleva osa on edelleen asemissa pääpuolustuslinjalla Löytövaaran ja Kuusijoen välillä ja tukilinjassa Löytövaarassa. ”Ryssän tykistön toiminta oli nyt heikompaa kuin kahtena edellisenä päivänä eikä jalkaväkikään hyökännyt yhtä kiivaasti. Tulitaistelua asemiemme (omien ja vihollisten) välillä kuitenkin käytiin koko päivän ajan. Kun aamu oli pilvinen, niin ”ryssän” lentokoneet, ilman haaskalinnut, eivät voinet liioin toimia. Iltapäivällä sää kuitenkin taas selkeni ja vihollisen ilmatoiminta samalla vilkastui suuresti. Lentokoneet pärräsivät alituisesti ilmassa, ampuivat konekivääreillään ja pudottivat pommeja.

Etulinjalla haavoittui tänään ainoastaan sairaankantaja sotamies Samuel Huttunen reiteen. Muita tappioita komppaniallemme ei tullut.

3.3.1940

Tunnussana = Veteli.

Kovan taistelun päivä Kuusijoen ja Löytövaaran välimaastossa. Komppaniamme oli aamulla asemissa kuten edellisinäkin päivinä. Aamupäivällä satoi aika ajoin lunta melko sakeasti, niin etteivät ”ryssän” haaskalinnut voineet liioin lennellä. Sen sijaan vihollisen tykistö ja muut raskaat aseet aloittivat heti päivän valjettua kiivaan ammunnan, oikean rumputulen, asemiamme ja huoltoyhteyksiämme vastaan. Tätä yhtämittaista, helvetillistä jyrinää jatkui lähes puoleenpäivään saakka. Sen jälkeen vihollisen jalkaväki aloitti rynnistyksensä, jota tykistö ja kranaatinheittimet tukivat tulellaan. Samoin lentokoneet ampuivat konekivääreillä ja pudottivat pommeja. Iltapäivällä ”ryssät” onnistuivat tunkeutumaan eräästä puolustusketjuumme syntyneestä aukosta asemiimme ja kun vastahyökkäykseen tarvittavaa reserviä ei ollut sillä hetkellä käytettävissä, niin väsyneiden ja suuresti harvenneiden riviemme oli pakko luopua etumaisista asemista ja vetäytyä jonkin verran taaksepäin Löytövaaraa kohti, oikealla ”Liisan” – Löytöjärven tienoille asti.

Konekiväärimme pysyivät monin paikoin asemissaan kaikkein viimeisimmäksi jalkaväkimiesten haavoituttua, kaaduttua tai vetäydyttyä ennen meitä asemistaan. Jopa siinä määrin, että muutamia konekivääreitä täytyi jättää viime tingassa ”Ryssille”.

Komppaniastamme kaatui perääntymisen alkuvaiheessa toimitusjoukkueen korsun eteen, komppanian aseseppä, sotamies Aug Tikkanen. Lisäksi sotamies Aku Luukkonen katosi perääntymisen aikana.

Illan pimettyä osa komppaniastamme siirtyi Löytövaarasta Kälkäsenjärven eteläpäähän, hevosmiesten majoituspaikkaan, osan jäädessä edelleen asemiin Löytövaarassa ja Löytöjärvellä (Vänrikki Norrin joukkue ja alikersantti Tannisen puolijoukkue). Komppaniamme päällikkö, vänrikki Paalanen lähti liikarasi-tuksen takia sairaalaan ja sieltä sairauslomalle. Väliaikaiseksi komppanian päälliköksi nimitettiin vänrikki Heikki Norri.

4.3.1940

Tunnussana = Vuoksi.

Osa komppaniamme konekivääreistä on edelleen asemissa Löytövaaran ja Löytöjärven tienoilla ja osallistuvat oikealla sivustalla (Norrin joukkue) taistelutoimintaan. Omat joukot hyökkäsivät vasemman sivustan suunnalta ja työnsivät ”ryssät” entisen pääpuolustuslinjan tienoille. Illalla vetäydyttiin

kuitenkin lähemmäksi Löytövaaraa. Tykistön toiminta oli paljon laimeampaa kun edellisenä päivänä. Ilma oli koko aamupäivän ajan pilvistä ja siitä johtuen ”ryssän” lentotoiminta oli vähäistä. Vain iltapäivällä pilvien hävittyä vihollisen lentokoneet toimivat ahkerasti ja häiritsivät meidän toimintaa ja majoittumistamme. Mitään tappioita ei komppaniamme kärsinyt.

5.3.1940

Tunnussana = Vuoksi.

Komppaniamme on edelleen oikealla sivustalla. Tammisen joukkue on Löytövaarassa, Ritvasen ja Grönvallin kiväärit ovat Kälkäsenjärven eteläpäässä lepäämässä, Miettisen, Heiskasen ja Leppäsen kiväärit sekä hevosmiehet että muut toimitusjoukkueeseen kuuluvat ovat samassa paikassa.

Sää oli jälleen aamusta hieman pilvinen, mutta selkeni puolenpäivän ajoissa. Sen jälkeen vihollisen ilmatoiminta oli vilkasta. ”Ryssän” lentokoneet pudottivat pommeja muun muassa Kälkäsenjärven ympäristöön, jopa aivan komppaniamme hevosten majoituspaikan lähetyville. Tällöin haavoittui ja kuoli pommin sirpaleista kolme komppaniamme hevosta. Tykistön toiminta oli kummallakin puolella laimeata

”Ryssän” jalkaväki hyökkäsi taas, varsinkin oikealla sivustalla maantien sivussa, siellä olleet konekiväärimme osallistuivat menestyksellä puolustustaisteluun. Vihollisen hyökkäys torjuttiin ja sieltä vallattiin kaksi konekivääriä ja kaksi pikakivääriä. Taistelussa haavoittui sotamies Eeti Hämäläinen ja alikersantti Johannes Pöyhönen. Lisäksi alikersantti Yrjö Salo haavoittui Kälkäsenjärven eteläpäässä lentokoneesta ammutun kiväärin luodista lievästi käteen.

Vänrikki Norri määrättiin 2.KKK v.t. päälliköksi ja vänrikki Grönlund 3.KKK:n v.t. päälliköksi.

6.3.1940

Tunnusana = Muhos.

Kello 05.00 – 07.00 välisenä aikana Miettisen ja Heiskasen kiväärit siirtyivät Ritvasen puolijoukkueen tilalle Löytövaaraan viimeksi mainitun siirtyessä lepäämään Silmälammen länsipuolelle komppaniamme rakentamaan korsuun. ”Ryssän” tykistö ampui aamupäivällä kiivaasti asemiamme, majoituspaikkjamme ja huoltotietämme. Myös oma tykistöemme ja kranaatinheittimemme ampuivat aika ajoin kymmeniä laukauksia, samoin kuin useina muinakin päivinä. Iltapäivällä sään selkiytyttyä vihollisen lentokoneetkin olivat jonkin verran toimimassa. ”Ryssän” jalkaväki niin ikään teki hyökkäysryityksiä, jotka voitiin helposti torjua.

Illalla siirrettiin osa komppaniamme kuormastosta Kälkäsenjärven pohjoispuolelle turvaan Kesseliin.

Rintamalla ei tapahtunut mitään erikoista. Päivän kuluessa käydyissä kahakoissa ”liisan” itäpuolella haavoittui komppaniastamme sotamies Olavi Heikkilä.

7.3-1940

Tunnussana = Muhos.

Alikersantti Ritvasen puolijoukkue (Mäklinin ja Suorsan kiväärit) siirrettiin levosta aseisiin ”Kärkeen” Saunajärven itäpuolelle, Loson ja Saunajärven väli- maastoon.

Aamupäivällä oli pilvistä ja hienoista lumisadetta. Iltapäivällä sää oli selkeämpi ja sen mukaisesti vihollisen ilmatoiminta oli vilkkaampaa.

Tykistötaistelu oli Riihivaaran ja Löytövaaran rintamalla voimakasta. Varsinkin ”ryssät” ampuivat tuhansia kranaatteja. Myös oma tykistöemme ampui iltapäivällä tavallista runsaammin. ”Ryssän” jalkaväki niin ikään yritti tapansa mukaan päästä eteenpäin ehtiäkseen avuksi Saunajärvelle ynnä muille saarre-

tuille tovereilleen niissä yrityksissä kuitenkin onnistumatta. Illalla vedettiin komppiamme alikersantti Lappalaisen puolijoukkueeseen kuuluvat kiväärit asemistaan Löytövaaran tienoilta ja siirrettiin seuraavana aamuna uusiin aseisiin "Pajuun" Saunajärven saartorenkalle. Sen sijaan alikersantti Tammisen puolijoukkue jäi vielä entisiin aseisiinsa von Essenin kenttävartiioon Löytöjärven tienoille. Toimitusjoukkue ja komppanian kuormasto siirtyivät Lutjanjärven eteläpuolelle 5-8 km päähän Saunajärven saarroksesta, minne majoittui läheisen kankaan laitaan tiheään metsikköön.

8.3.1940

Tunnussana = Kolari.

Alikersantti Tammisen puolijoukkue vapautui Essenin kenttävartiosta Löytöjärven suunnalta ja siirrettiin uusiin aseisiin Saunajärven saarroksen lähelle "Pajua".

Päivällä oli "ryssien" vilkasta ilmatoimintaa saartorenkien tienoilla. Lentokoneiden konekiväärit räätelivät miltei keskeytyksettä eri tahoilla ja putoilipa väliin lentopommejakin sinne tänne. Tulokset haaskalintujen hääräilyistä olivat kuitenkin vähäiset. Muuten oli ammuntaa saartorenkilla vain aika ajoin. Konekiväärimiehemme pitivät vartiota asemapaikoillaan tuhlaamatta liiaksi kalliita patruunoita. Toimitusjoukkue ja hevosmiehet kaivoivat korsuja majoituspaikassaan. Mitään muuta erikoista ei sattunut.

9.3.1940

Tunnussana = Kolari.

Aamupäivällä kuului Löytövaaran suunnalta kovaa tykistön ammuntaa. "Ivanat" varmaan siellä tuhlasivat etupäässä liikaa ruutiaan.

Toimitusjoukkueemme mukana pari päivää ollut Heiskasen kivääri määrättiin aseisiin "Pajuun".

Vihollisen ilmatoiminta saartorenkalla oli koko päivän ajan hyvin vilkasta, kuten edellisinäkin päivinä. Missä "lentoryssät" huomasivat vain vähänkin liikettä, sinne he tekivät heti syöksyjä ja ampuivat konekivääreillä, saamatta kuitenkaan sanottavaa aikaiseksi. Asemissa saartorenkalla oli ainoastaan vähäistä laukaustenvaihtoa.

10.3.1940

Tunnussana = Suistamo.

Komppanian konekiväärit olivat asemissa saartorenkalla samalla tavalla kuin edellisenä päivänä. Sotamies Onni Komppa haavoittui aamupäivällä "Pajussa" kuolettavasti. Hän oli kontannut vartiovuorolleen konekivääriasemaan. "Korsuryssien" hyvin tähdätyt kuulat olivat hyvin vaarallisia. Sotamies Komppa kuoli iltpäivällä.

Vihollisen ilmatoiminta oli edelleen ahkeraa. Muuten oli vain silloin tällöin vähäistä laukaustenvaihtoa.

Komppania sai täydennyksenä 15 vapaaehtoista alokasta täydennyksenä.

11.3.1940

Tunnussana = Suistamo.

05.00

Aamulla klo 05.00 tuli vartista palaava komppiamme sotamies Kivilahti ammutuksi majoituspaikan edustalle siitä syystä, ettei hän vastannut tunnussanaan pihavartiomiehen sitä kysyttyä useita kertoja.

"Ryssien" ilmatoiminta ja ammunta oli yhtä ahkeraa kuin edellisenä päivänä. Kranaatinheittemme ampuivat saartorenkalla jonkin verran "korsuryssien" asemia.

Yöllä, 10 -11 päivän välisenä yönä, hyökkäsi Riihivaarasta "Kärjen" suuntaan noin 100 miestä käsittävä "ryssän" partio, joka osaksi tuhottiin ja joista osa

pakeni. Komppaniamme sai kaksi uutta konekivääriä rikkimenneiden tilalle.

12.3.1940

Tunnussana = Kuusamo.

Päivä oli osaksi pilvinen. Siitä huolimatta vihollisen lentokoneet pörräsivät ahkerasti saartorenkkaan yläpuolella. Löytövaaran suunnasta kuului ankaraa tykkien jylinää. Saartorenkkaalla, jossa komppaniamme konekiväärit olivat asemissa, ei tapahtunut mitään erikoisempaa, lukuun ottamatta "ryssien" ahkeraa lentotoimintaa.

13.3.1940

Tunnussana = Kuusamo.

Aamupäivä oli selkeä, osaksi oli hyvinkin aurinkoista. "Ryssän" lentokoneet häärsivät aamuvaihain entistä ahkerammin, ampuivat konekivääreillään ja pudottivat teräsmuniaan muun muassa eri puolille saartorengasta. Riihiväärasta ja Löytövaarasta kuului ankara tykkien jylinä aamupimeästä alkaen ja sitä jatkui päivän valjettua tunti tunnin jälkeen.

11.00

Kello 11.00 tykkien jyske ja kranaattien räjähtely lakkasi äkkiä. Samoin katosivat myös "ryssien" lentokoneet. Vallitsi outo hiljaisuus koko rintaman alueella. Pian sen jälkeen saatiin tietää, että Suomen ja Neuvostoliiton kesken oli saatu aikaan sopimus vihollisuuksien lopettamisesta. Vähän myöhemmin tuli komppaniallemme seuraavan sisältöinen tiedotus:

"Ansa 1". 13.3.1940 klo 09.30. Suomen ja Neuvostoliiton hallitusten välillä tehdyn sopimuksen perusteella lopetetaan vihollisuudet 13.3. klo 11.00. Tästä aikamäärästä alkaen lakkaa kaikenlainen taistelutoiminta ehdottomasti. Aseen käyttö on sallittu ainoastaan itsepuolustukseksi. Vihollisen puolelta mahdollisesti lähetettävät neuvottelijat, joiden tunnusmerkinä on valkoinen lippu, on otettava vastaan ja siitä on ilmoitettava "Ansa yhteen". Yksityis-kohtaiset määräykset annetaan myöhemmin.

"Uhka"

Tämä tieto otettiin aluksi vastaan suurella, joskin hiljaisella ilolla. Nyt selvisi, mitä oli merkinnyt äkillinen taistelutoiminnan pysähtyminen ja sitä seurannut hiljaisuus koko rintamalla. Oli kun suuri painajainen olisi otettu pois hartioilta. Oltiin rauhan ovella. Sodan kauhut ja rasisukset olivat jo ikään kuin ohimenneet. Syytäpä olikin iloon. Mutta myöhemmin päivällä saatiin jo tietoon jonkinlaisia, tosin vain huhunomaisia tietoja rauhanehdoista, joilla Suomi oli ollut pakotettu solmimaan rauha. Kerrottiin huomattavista alueluovutuksista ynnä muusta sellaisesta. Tämä kaikki oli omiansa sammuttamaan äskeisen ilon. Mieli muuttui jälleen raskaaksi. Jonkinlainen uusi painajainen, huoli maamme ja kansamme tulevaisuudesta, hiipi ajatuksiin äskeisen sodan painajaisen tilalle. Mutta se, mikä oli juuri tapahtunut, kuului varmaan kansamme kohtaloon jolle me yksilöt emme mitään mahtaneet, emmekä mahtaisi, joten siihen oli kai paras tyytyä. Mutta kovimpa se sittenkin mielessä kangerteli. Illalla täytyi jo "Pajuun" sijoitettujen konekivääreitemme vetäytyä noin yhden kilometrin matka taaksepäin, jotta "ryssille" jäisi liikkuma-alaa saartorenkkaassa kaatuneiden tovereiden ruumiiden kokoamiseen ja valmistellakseen poislähtöä takaisin omalle maalleen.

Vänrikki Norri palasi Löytövaarasta takaisin omaan komppaniaan.

Majailtuaan vielä noin viikon ajan entisen saartorenkkaan tienoilla valvomassa vihollisen poistumista omalle maalleen, komppania siirrettiin pataljoonan toisten komppanioitten kanssa Kuhmon kirkonkylään, jonkinlaisiin varuskun-

taoloihin. Sota oli todella päättynyt, taistelutoiminta, ainakin toistaiseksi oli lakannut.

Res. alik. Itkonen Ville